

Suvestinė redakcija nuo 2015-09-22 iki 2019-10-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2007, Nr. [37-1395](#), i. k. 107301MISAK00D1-172

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**Į S A K Y M A S
DĖL POŽEMINIO VANDENS TELKINIŲ BŪKLĖS VERTINIMO KRITERIJŲ
NUSTATYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2007 m. kovo 23 d. Nr. D1-172

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 (Žin., 1998, Nr. [84-2353](#); 2002, Nr. [20-766](#)), 11.5 punktu ir siekdamas perkelti Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. gruodžio 12 d. direktyvos 2006/118/EB „Dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo“ nuostatas į šalies teisę:

1. T v i r t i n u Požeminio vandens telkinių būklės vertinimo kriterijų nustatymo tvarkos aprašą (pridedama).

2. P a v e d u :

2.1. Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos vertinant požeminio vandens telkinių būklę ir sudarant rizikos telkinių sąrašus vadovautis šiuo aprašu;

2.2. įsakymo vykdymo kontrolę ministerijos sekretoriui Aleksandrui Spruogiui.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

POŽEMINIO VANDENS TELKINIŲ BŪKLĖS VERTINIMO KRITERIJŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Požeminio vandens telkinių būklės vertinimo kriterijų nustatymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) skirtas įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. gruodžio 12 d. direktyvos 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo (OL 2006 L 372, p. 19–31), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. birželio 20 d. (OL 2014 L 182, p. 52–55), kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. gruodžio 12 d. direktyvos 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo II priedas, nuostatas ir nustatyti pagrindinius principus, apibrėžiančius:

1.1. geros požeminio vandens cheminės būklės kriterijus;

1.2. reikšmingo nuolatinio požeminio vandens taršos didėjimo nustatymo ir jo mažinimo pradinių taškų nustatymo kriterijus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-625](#), 2015-09-02, paskelbta TAR 2015-09-21, i. k. 2015-14009

2. Tvarkos aprašas detalizuoja požeminio vandens cheminės sudėties apibūdinimo procedūrą, nurodytą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 719 patvirtintuose Požeminio vandens telkinių vertinimo ir jų priskyrimo upių baseinų rajonams metodiniuose reikalavimuose (Žin., 2004, Nr. [8-193](#)).

3. Geros požeminio vandens cheminės būklės nustatymo, reikšmingų nuolatinių teršiančių medžiagų koncentracijų didėjimo nustatymo ir jų mažinimo pradinių taškų nustatymo kriterijai turi būti taikomi rizikos grupei priklausančioms požeminio vandens baseinams ar atskiriems požeminio vandens telkiniams, kuriuose gali būti nepasiekti vandenssaugos tikslai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

4. Šio Tvarkos aprašo nuostatos dėl požeminio vandens cheminės būklės netaikomos:

4.1. konkrečiomis hidrogeologinėmis sąlygomis natūraliai susidarantiems medžiagų, jonų arba jų rodiklių kiekiams požeminio vandens telkinyje arba su juo susijusiuose paviršinio vandens telkiniuose, kurie nėra įtraukti į taršos apibrėžimą;

4.2. laikiniems, erdvėje apribotiems tėkmės krypties ir cheminės sudėties pasikeitimams, kurie nelaikomi intruzija, susidarancia dėl žmogaus veiklos – požeminio vandens išteklių naudojimo.

II. SĄVOKOS

5. Tvarkos apraše vartojamos šios sąvokos:

foninė požeminio vandens teršalų koncentracija – teršalo, teršalų grupės koncentracija nepakitusiame ar dėl žmogaus veiklos nereikšmingai pakitusiame požeminiame vandenyje arba tokio vandens taršos rodiklis;

požeminio vandens kokybės norma – aplinkos kokybės norma, išreiškiama tam tikro teršalo, teršalų grupės koncentracija požeminiame vandenyje arba požeminio vandens taršos rodikliu, kurie neturėtų būti viršijami siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką;

pradinė požeminio vandens teršalų koncentracija – vidutinė tam tikro teršalo, teršalų grupės koncentracija požeminiame vandenyje arba požeminio vandens taršos rodiklis, išmatuotas 2007 m. ir 2008 m. vykdant valstybinio ir ūkio subjektų požeminio vandens monitoringo programas

arba, medžiagas aptikus vėliau, išmatuota jų koncentracija per pirmąją ataskaitos laikotarpio, apie kuri turima monitoringo duomenų, dalį;

požeminio vandens taršos ribinė vertė – požeminio vandens kokybės norma, nustatoma atsižvelgiant į foninę ar pradinę požeminio vandens teršalų koncentraciją ir išreiškiama tam tikro teršalo, teršalų grupės koncentracija požeminiame vandenyje arba požeminio vandens taršos rodikliu;

reikšmingas nuolatinis požeminio vandens taršos didėjimas – statistškai ir aplinkosaugos požiūriu turintis reikšmės nepertraukiamas teršalo, teršalų grupės koncentracijos požeminiame vandenyje ar požeminio vandens taršos rodiklio didėjimas;

teršalas – tai kiekviena medžiaga, kuri gali sukelti taršą, ypač medžiagos, išvardytos Požeminio vandens apsaugos nuo taršos pavojingomis medžiagomis taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 472 (Žin., 2001, Nr. [83-2906](#); 2009, Nr. [24-961](#)), 1 ir 2 prieduose;

teršalų patekimas į požeminį vandenį – žmogaus veiklos sukeltas tiesioginis ar netiesioginis teršalų patekimas į požeminį vandenį;

sąvokos **gėlo požeminio vandens baseinas, požeminio vandens telkinys, rizikos grupės požeminio vandens telkiniai, intruzija** atitinka sąvokas, nurodytas Požeminio vandens telkinių vertinimo ir jų priskyrimo upių baseinų rajonams metodiniuose reikalavimuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

Nr. [D1-575](#), 2012-07-04, Žin., 2012, Nr. 82-4300 (2012-07-13), i. k. 112301MISAK00D1-575

III. POŽEMINIO VANDENS CHEMINĖS BŪKLĖS VERTINIMO KRITERIJAI

6. Vertinant požeminio vandens cheminę būklę, be bendrųjų geros požeminio vandens cheminės būklės požymių, nurodytų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. 457 patvirtintoje Vandensaugos tikslų nustatymo tvarkoje (Žin., 2003, Nr. [92-4176](#); 2004, Nr. [168-6209](#)), turi būti atsižvelgta į:

6.1. šio Tvarkos aprašo priede nurodytas požeminio vandens kokybės normas;

6.2. požeminio vandens taršos ribines vertes, nustatytas teršalams, teršalų grupėms ir taršos rodikliams, kurie buvo įvertinti kaip padedantys požeminio vandens telkinį ar požeminio vandens telkinių grupę priskirti rizikos grupei.

7. Požeminio vandens taršos ribinės vertės gali būti nustatomos visos Lietuvos Respublikos teritorijos lygmeniu, tarpvalstybinio upių baseinų rajono dalies, esančios Lietuvos Respublikoje teritorijoje, ar upių baseinų rajono lygmeniu, arba požeminio vandens telkinio ar požeminio vandens telkinių grupės lygmeniu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

8. Nustatant teršalų grupių ar taršos rodiklių ribines vertes, turi būti atsižvelgiama į:

8.1. požeminio vandens ir su juo susijusių vandens ekosistemų bei nuo jo priklausomų sausumos ekosistemų tarpusavio sąveiką;

8.2. požeminio vandens baseino ir/ar telkinio hidrogeologines sąlygas, įskaitant informaciją apie požeminio vandens foninę koncentraciją ir turimus požeminio vandens išteklius bei jų naudojimą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

8.3. teršalų kilmę, jų galimą natūralų susidarymą, toksikologiją ir sklaidos tendenciją, patvarumą ir bioakumuliacinį potencialą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-575](#), 2012-07-04, Žin., 2012, Nr. 82-4300 (2012-07-13), i. k. 112301MISAK00D1-575

8.4. dėl požeminio vandens taršos ribinių verčių įvedimo galimas kilti kliūtis realiam ar

potencialiam teisėtam požeminio vandens naudojimui;

8.5. galiojančius šalies teisės aktus, nustatančius didžiausias leidžiamas teršiančių medžiagų koncentracijas vandenyje, o medžiagoms, kurios gali atsirasti tiek natūraliai, tiek dėl žmogaus veiklos – statistinės monitoringo duomenų analizės rezultatus.

9. Požeminio vandens teršalo, teršalų grupių foninių koncentracijų ar taršos rodiklio apskaičiavimui ir ribinių verčių nustatymui turi būti naudojami valstybinio ir ūkio subjektų paskutinių 10 metų požeminio vandens monitoringo duomenys.

9¹. Kai požeminio vandens telkinyje dėl natūralių hidrogeologinių priežasčių padidėja medžiagų ar jonų arba jų rodiklių foninė koncentracija, į šią koncentraciją atitinkamame požeminio vandens telkinyje atsižvelgiama nustatant medžiagų ar jonų arba jų rodiklių ribines vertes. Nustatant foninę koncentraciją turėtų būti atsižvelgiama į šiuos principus:

9^{1.1}. vadovaujantis Upių baseinų rajonų apibūdinimo, žmogaus veiklos poveikio vandens telkinių būklei įvertinimo, vandens naudojimo ekonominės analizės ir duomenų apie upių baseinų rajonus rinkimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 472 „Dėl Upių baseinų rajonų apibūdinimo, žmogaus veiklos poveikio vandens telkinių būklei įvertinimo, vandens naudojimo ekonominės analizės ir duomenų apie upių baseinų rajonus rinkimo tvarkos patvirtinimo“, nustatytu požeminio vandens telkinių apibūdinimu ir vadovaujantis Metodiniais reikalavimais monitoringo programos požeminio vandens monitoringo dalies rengimui, patvirtintais Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2011 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. 1-156 „Dėl Metodinių reikalavimų monitoringo programos požeminio vandens monitoringo dalies rengimui patvirtinimo“, vykdomo požeminio vandens monitoringo rezultatais. Renkantis monitoringo strategiją ir analizuojant duomenis, turėtų būti atsižvelgiama, kad nuotėkio sąlygos ir požeminio vandens cheminė sudėtis keičiasi ir horizontalia, ir vertikalia kryptimis;

9^{1.2}. jei požeminio vandens monitoringo duomenų nepakanka, jų reikėtų surinkti daugiau, o foninė koncentracija nustatoma remiantis turimais duomenimis, jei tinka, pagal supaprastintą metodą, imant pogrupį ėminių, kurių rodikliai nerodo žmogaus veiklos poveikio. Kai įmanoma, turėtų būti atsižvelgiama ir į informaciją apie geochemines pernašas bei procesus;

9^{1.3}. jei nėra pakankamai požeminio vandens monitoringo duomenų ir informacijos apie geochemines pernašas ir procesus, reikėtų surinkti daugiau duomenų ir informacijos, o foninę koncentraciją, jei įmanoma, įvertinti remiantis tokio paties tipo vandens sluoksnių statistiniais referenciniais rezultatais, gautais kituose rajonuose, apie kuriuos yra pakankamai monitoringo duomenų.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-625](#), 2015-09-02, paskelbta TAR 2015-09-21, i. k. 2015-14009

10. Nustatytos požeminio vandens taršos ribinės vertės turi būti naudojamos vertinant požeminio vandens cheminę būklę bei sudarant rizikos vandens telkinių sąrašus ir turi būti paskelbtos upių baseinų rajonų valdymo planuose ir priemonių programose vandensaugos tikslams pasiekti, parengtose pagal Upių baseinų rajono valdymo plano ir priemonių programos vandensaugos tikslams pasiekti rengimo bei derinimo su užsienio valstybėmis tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. 591 (Žin., 2003, Nr. [114-5170](#)).

Pagal Upių baseinų rajono valdymo plano ir priemonių programos vandensaugos tikslams pasiekti rengimo bei derinimo su užsienio valstybėmis tvarką peržiūrint ir atnaujinant upių baseinų rajono valdymo planus, nustatytų požeminio vandens taršos ribinių verčių pakeitimai privalo būti įtraukti ir turi būti paskelbti upių baseinų rajono valdymo planuose ir priemonių programose vandensaugos tikslams pasiekti.

Požeminio vandens taršos ribinių verčių sąrašas iš dalies gali būti keičiamas, kai nauja informacija apie teršalus, teršalų grupes ar taršos rodiklius nurodo, kad požeminio vandens taršos ribinė vertė turėtų būti nustatyta papildomai medžiagai ar kad esama požeminio vandens taršos ribinė vertė turėtų būti pakeista, arba kad anksčiau iš sąrašo išbraukta požeminio vandens taršos ribinė vertė vėl turėtų būti įtraukta, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką. Požeminio

vandens taršos ribinės vertės gali būti išbrauktos iš sąrašo, kai atitinkami teršalai, teršalų grupė ar taršos rodikliai nebekelia pavojaus požeminio vandens telkiniui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

IV. POŽEMINIO VANDENS CHEMINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS

11. Požeminio vandens cheminės būklės vertinimas atliekamas visiems požeminio vandens baseinams ir/ar telkiniams ar požeminio vandens telkinių grupėms, priskirtoms rizikos grupei, ir teršalams, kurie padeda tuo aspektu apibūdinti požeminio vandens telkinį ar telkinių grupę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

12. Požeminio vandens baseinas, telkinys ar jų grupė yra laikoma geros cheminės būklės, kai:

12.1. valstybinio ir/ar ūkio subjekto požeminio vandens monitoringo rezultatai rodo, kad yra tenkinamos sąlygos, nurodytos Vandensaugos tikslų nustatymo tvarkos 8 lentelėje;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-575](#), 2012-07-04, Žin., 2012, Nr. 82-4300 (2012-07-13), i. k. 112301MISAK00D1-575

12.2. šio Tvarkos aprašo priede nurodytų teršiančių medžiagų koncentracijos ar nustatytos atitinkamos ribinės vertės nevirsijamos nei vienoje to požeminio vandens baseino, telkinio ar požeminio vandens telkinių grupės monitoringo taške.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

13. Jeigu požeminio vandens kokybės normos ar taršos ribinė vertė viršijama viename ar keliuose monitoringo taškuose, turi būti atsižvelgta ir išanalizuota:

13.1. informacija, sukaupta vykdant požeminio vandens baseinų pirminį apibūdinimą;

13.2. požeminio vandens cheminės būklės monitoringo rezultatai;

13.3. kita informacija, įskaitant metinio aritmetinio atitinkamų teršalų koncentracijos vidurkio monitoringo taške palyginimą su šio Tvarkos aprašo priede nustatyta požeminio vandens kokybės norma ir taršos ribinėmis vertėmis;

13.4. ar požeminio vandens kokybės normos ar taršos ribinės vertės viršijanti teršalų koncentracija nekelia didelio pavojaus aplinkai, tam tikrais atvejais atsižvelgiant į poveikį patiriančio požeminio vandens telkinio dydį. Prireikus ir, jei būtina, remiantis monitoringo rezultatais ir panaudojant, jei yra tikslinga, požeminio vandens baseino, telkinio ar požeminio vandens telkinių grupės conceptualiu ar matematiniu modeliu pagrįstais koncentracijos įvertinimais, nustatyta požeminio vandens telkinio, kuriame metinis aritmetinis tam tikro teršalo koncentracijos vidurkis yra aukštesnis už požeminio vandens kokybės normą ar už taršos ribinę vertę, apimtis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

14. Tiriant atvejus, nurodytus šio Tvarkos aprašo 13 punkte, turi būti įvertinta:

14.1. teršalų poveikis požeminio vandens telkiniui;

14.2. teršalų, patenkančių ar galinčių patekti iš požeminio vandens telkinio į su juo susijusius paviršinius vandenis ar nuo jo tiesiogiai priklausomas sausumos ekosistemas, kiekis ir koncentracija;

14.3. teršalų, patenkančių į susijusius paviršinius vandenis ar tiesiogiai priklausomas sausumos ekosistemas, kiekio ir koncentracijos tikėtinas poveikis;

14.4. sūraus vandens intruzija į požeminio vandens telkinį;

14.5. dėl teršalų požeminio vandens telkinyje kylantis pavojus vandens, išgaunamo arba kietinamo išgauti iš požeminio vandens telkinio ir skirto žmonėms vartoti, kokybei.

V. REIKŠMINGAS NUOLATINIS POŽEMINIO VANDENS TARŠOS DIDĖJIMAS IR PRADINIŲ TARŠOS DIDĖJIMO MAŽINIMO TAŠKŲ NUSTATYMAS

15. Reikšmingas nuolatinis teršalų, teršalų grupės koncentracijos ir taršos rodiklių didėjimas turi būti vertinamas požeminio vandens baseinams, telkiniams ar požeminio vandens telkinių grupėms, kurie, kaip nustatyta, priskirti rizikos grupei.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

16. Vertinant teršalų, teršalų grupės koncentracijos ir taršos rodiklių didėjimą, turi būti išanalizuoti paskutinių 10 metų požeminio vandens monitoringo duomenys ir vadovaujamasi:

16.1. požeminių vandens baseinų lygmenyje – valstybinio požeminio vandens monitoringu, vykdomu pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. vasario 7 d. nutarimu Nr. 130 patvirtintą Valstybinę aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programą (Žin., 2005, Nr. [19-608](#));

16.2. požeminio vandens telkinių ar požeminio vandens telkinių grupių lygmenyje – ūkio subjektų požeminio vandens monitoringu, vykdomu pagal Ūkio subjektų požeminio vandens monitoringo vykdymo tvarką, patvirtintą Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2003 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 1-59 (Žin., 2003, Nr. [101-4578](#)).

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

17. Reikšmingų ir nuolatinių požeminio vandens taršos didėjimo tendencijų nustatymas atliekamas vadovaujantis tokiais principais:

17.1. parenkamas toks monitoringo dažnumas ir monitoringo taškai, kad jų pakaktų sukaupti informaciją, kuri būtina siekiant užtikrinti, kad naudojant metodus, parinktus Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka, tokias tendencijas galima atskirti nuo natūralių nukrypimų ir nustatyti tokias didėjimo tendencijas taip, kad liktų pakankamai laiko įgyvendinti priemonės siekiant užkirsti kelią aplinkos apsaugos požiūriu reikšmingiems žalingiems požeminio vandens kokybės pokyčiams arba bent kiek įmanoma juos sušvelninti;

17.2. būtina atsižvelgti į laikinas požeminio vandens telkinio fizines ir chemines charakteristikas, įskaitant požeminio vandens nuotėkio sąlygas, infiltracinę mitybą ir tėkmės per dirvožemį ar podirvį laiką;

17.3. turi būti užtikrinta, kad naudojami monitoringo ir analizės metodai atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose arba Europos ar tarptautiniuose standartuose įtvirtintus metodus bei procedūras;

17.4. reikšmingas nuolatinis teršalų, teršalų grupės koncentracijos ir taršos rodiklių didėjimo įvertinimas turi būti grindžiamas statistiniais metodais (tokiais kaip regresinė analizė), analizuojant tendencijas atskiruose monitoringo taškuose Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka nustatytais laiko tarpais;

17.5. analizuojant monitoringo rezultatus ir siekiant išvengti paklaidų nustatant reikšmingos nuolatinės teršalų, teršalų grupės koncentracijos ir taršos rodiklių didėjimo (mažėjimo) tendencijas, visiems matavimams, esantiems žemiau kiekybinio įvertinimo ribos, skaičiuojant turi būti priskiriama pusė iš visų laiko tarpų aukščiausio kiekybinio įvertinimo ribos vertės (išskyrus bendros pesticidų apimties atveju).

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

18. Vertinant reikšmingą nuolatinį medžiagų, galinčių susidaryti tiek natūraliai, tiek dėl žmogaus veiklos, koncentracijų didėjimą, turi būti atsižvelgiama į požeminio vandens fonines ir/ar pradines koncentracijas ir į duomenis, kai jų yra, surinktus prieš pradedant vykdyti monitoringo programą.

19. Jeigu monitoringo, vykdomo šio Tvarkos aprašo 16 punkte nurodytais atvejais, duomenys ir statistinė analizė, nurodyta šio Tvarkos aprašo 17 punkte, įrodo, kad yra reikšmingas

nuolatinis teršalo, teršalų grupės koncentracijos arba požeminio vandens taršos rodiklio didėjimas, darantis didelę žalą vandenų ekosistemų ar sausumos ekosistemų kokybei, žmonių sveikatai arba realiam ar potencialiam teisėtam vandenų aplinkos naudojimui, siekiant užkirsti kelią požeminio vandens blogėjimui, Upių baseinų rajonų programų priemonėse, parengtose pagal Upių baseinų rajono valdymo plano ir priemonių programos vandensaugos tikslams pasiekti rengimo bei derinimo su užsienio valstybėmis tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. 591 (Žin., 2003, Nr. [114-5170](#)), būtina numatyti priemones, mažinančias teršiančių medžiagų koncentracijos didėjimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-575](#), 2012-07-04, Žin., 2012, Nr. 82-4300 (2012-07-13), i. k. 112301MISAK00D1-575

20. Reikšmingo nuolatinio teršalo, teršalų grupės koncentracijų arba požeminio vandens taršos rodiklio didėjimo mažinimo pradinis taškas yra tada, kai teršalo koncentracija pasiekia 75 % šio Tvarkos aprašo priede nurodytų požeminio vandens kokybės normų ir nustatytų ribinių verčių parametrinės vertės.

21. Priemonių mažinti reikšmingą nuolatinį teršalo, teršalų grupės koncentracijų arba požeminio vandens taršos rodiklio didėjimą įgyvendinimo pradinis taškas gali būti atkeltas anksčiau, kad tendencijos mažinimo priemonėmis galima būtų kuo ekonomiškiau užkirsti kelią aplinkos apsaugos požiūriu reikšmingiems žalingiems požeminio vandens kokybės pokyčiams arba juos sušvelninti.

22. Sąlygos, nurodytos šio Tvarkos aprašo 20 punkte, galima nesilaikyti, jeigu tyrimais įrodoma, kad vėliau nukėlus didėjimo tendencijos mažinimo priemonių pradinį tašką, taikomomis priemonėmis bus užkirstas kelias aplinkos apsaugos požiūriu reikšmingiems žalingiems požeminio vandens kokybės pokyčiams. Vėlesnis didėjimo tendencijos mažinimo priemonių pradinis taškas neturi sąlygoti to, kad nebus laikomasi aplinkosaugos tikslų įgyvendinimo termino.

23. Jeigu ūkio subjektų požeminio vandens monitoringo, nurodyto šio Tvarkos aprašo 16.2 punkte, metu yra nustatytos požeminio vandens taršos zonos, turi būti atliekami papildomi tyrimai ir vykdomas papildomas nustatytų teršalų, teršalų grupės koncentracijų arba požeminio vandens taršos rodiklio didėjimo tendencijos įvertinimas, siekiant nustatyti, ar taršos iš užterštų vietų zonos nedidėja, nepablogina požeminio vandens telkinio ar požeminio vandens telkinių grupės cheminės būklės bei nekelia pavojaus žmonių sveikatai ir aplinkai.

VI. POŽEMINIO VANDENS CHEMINĖS BŪKLĖS PATEIKIMAS

24. Požeminio vandens cheminės būklės įvertinimo, atlikto pagal šio Tvarkos aprašo IV ir V skyriuose nurodytas procedūras, santrauka turi būti pateikta Upių baseinų rajonų valdymo planuose (Žin., 2003, Nr. [114-5170](#)).

25. Šio Tvarkos aprašo 24 punkte nurodytoje Santraukoje turi būti apibendrinta ir pateikta:

25.1. informacija apie visus požeminio vandens telkinius, priskirtus rizikos grupei, ir tokių telkinių grupes, nurodant:

25.1.1. telkinių dydį;

25.1.2. kiekvieną teršalą arba rodiklį, kuriuo remiantis požeminio vandens telkinys priskirtas rizikos grupei;

25.1.3. aplinkos kokybės tikslus, su kuriais susijusi rizika, įskaitant realius ir potencialius teisėtus požeminio vandens telkinio panaudojimo būdus, taip pat požeminio vandens telkinių ir su jais susijusių paviršinio vandens telkinių ir nuo jų tiesiogiai priklausomų sausumos ekosistemų santykį;

25.1.4. natūraliai susidarančių medžiagų atveju – natūralią foninę koncentraciją požeminio vandens telkiniuose;

25.1.5. jei ribinės vertės viršytos, informaciją apie jų viršijimą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-625](#), 2015-09-02, paskelbta TAR 2015-09-21, i. k. 2015-14009

25.2. informacija apie ribines vertes, taikomas nacionaliniu lygmeniu, upės baseino rajono ar tarptautinės upės baseino rajono dalies, esančios valstybės narės teritorijoje, lygmeniu arba požeminio vandens telkinio ar požeminio vandens telkinių grupės lygmeniu;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-625](#), 2015-09-02, paskelbta TAR 2015-09-21, i. k. 2015-14009

25.3. santykį tarp ribinių verčių ir:

25.3.1. natūraliai susidarančių medžiagų atveju – foninės koncentracijos;

25.3.2. susijusių paviršinio vandens telkinių ir tiesiogiai nuo jų priklausomų sausumos ekosistemų;

25.3.3. aplinkos kokybės tikslų ir kitų vandens apsaugos standartų nacionaliniu, Sąjungos arba tarptautiniu lygmeniu;

25.3.4. atitinkamos informacijos apie teršalų toksikologiją, ekotoksikologiją, patvarumą, bioakumuliacinį potencialą ir sklaidos tendenciją;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-625](#), 2015-09-02, paskelbta TAR 2015-09-21, i. k. 2015-14009

25.4. foninės koncentracijos nustatymo metodika;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-625](#), 2015-09-02, paskelbta TAR 2015-09-21, i. k. 2015-14009

25.5. priežastys, kodėl nenustatytos medžiagų ar jonų arba rodiklių ribinės vertės, nurodytos Cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. D1-230 „Dėl Cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimų patvirtinimo“;

Papildyta punktu:

Nr. [D1-625](#), 2015-09-02, paskelbta TAR 2015-09-21, i. k. 2015-14009

25.6. pagrindinius požeminio vandens cheminės būklės įvertinimo elementus, įskaitant monitoringo rezultatų kaupimo lygmenį, metodą ir laikotarpį, leidžiamą viršijimo mastą ir jo apskaičiavimo metodą;

Papildyta punktu:

Nr. [D1-625](#), 2015-09-02, paskelbta TAR 2015-09-21, i. k. 2015-14009

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

26. Upių baseinų rajonų valdymo planuose požeminio vandens cheminė būklė pateikiama žemėlapiuose, kuriuose cheminė būklė turi būti pažymėta šiomis spalvomis:

26.1. „gera“ – žalia;

26.2. „bloga“ – raudona;

26.3. juodu tašku pažymimi tie požeminio vandens telkiniai, kuriuose reikšmingai ir nuolat didėja žmogaus veiklos sąlygojama kokio nors teršalo koncentracija;

26.4. mėlynu tašku pažymimi tie požeminio vandens telkiniai, kuriuose stebima mažėjanti kokio nors teršalo koncentracija.

27. Žemėlapyje, jei būtina ir galima, nurodomi visi monitoringo taškai, kuriuose yra viršytos požeminio vandens kokybės normos ir ribinės vertės.

28. Jei upių baseinų valdymo planuose nepateikiami 25 punkte nurodyti duomenys, planuose nurodomos priežastys.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-625](#), 2015-09-02, paskelbta TAR 2015-09-21, i. k. 2015-14009

POŽEMINIO VANDENS KOKYBĖS NORMOS

Teršalas	Didžiausia leidžiama koncentracija
Nitratai	50 mg/l
Veikliosios medžiagos pesticiduose, įskaitant jų reikšminguosius metabolitus, skilimo ir reakcijos produktai ¹	0,1 µg/l 0,5 µg/l (bendra) ²

¹ Pesticidais vadinami augalų apsaugos produktai ir biocidiniai produktai, apibrėžti atitinkamai Direktyvos 91/414/EEB 2 straipsnyje ir Direktyvos 98/8/EB 2 straipsnyje.

² Žodžiu „bendra“ apibrėžiama visų monitoringo metu nustatytų ir išmatuotų atskirų pesticidų, įskaitant atitinkamus jų metabolitus, skilimo ir reakcijos produktus, suma.

Pastaba. Jeigu šio Tvarkos aprašo IV skyriuje nurodyta tvarka yra nustatyta, kad konkrečiam požeminio vandens telkiniui taikant požeminio vandens kokybės normas, nebus pasiekta aplinkos apsaugos tikslų dėl su juo susijusių paviršinio vandens telkinių arba gerokai pablogės ekologinė ar cheminė tokių telkinių kokybė, arba bus pastebima bet kokia didesnė žala tiesiogiai nuo požeminio vandens telkinio priklausomai sausumos ekosistemos, gali būti nustatomos griežtesnės ribinės vertės.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-292](#), 2009-05-27, Žin., 2009, Nr. 66-2659 (2009-06-04), i. k. 109301MISAK00D1-292

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. kovo 23 d. įsakymo Nr. D1-172 "Dėl Požeminio vandens telkinių būklės vertinimo kriterijų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-575](#), 2012-07-04, Žin., 2012, Nr. 82-4300 (2012-07-13), i. k. 112301MISAK00D1-575

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. kovo 23 d. įsakymo Nr. D1-172 "Dėl Požeminio vandens telkinių būklės vertinimo kriterijų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-625](#), 2015-09-02, paskelbta TAR 2015-09-21, i. k. 2015-14009

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. kovo 23 d. įsakymo Nr. D1-172 „Dėl Požeminio vandens telkinių būklės vertinimo kriterijų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo